

Na podnikatelskou činnost tabáčníků resp. společenský poměr jich k S. bylo by snad uznati, kdyby tímto byly tabáčníkům odevzdány pozemky, aby na nich samostatně hospodařili a za poskytnutí půdy k užívání odváděli jemu jako úplatu polovinu, resp. nějakou část úrody. O takovýto případ však nejde, neboť, jak ze spisů je patrné, naopak tabáčníci za to, že tabák vypěstují a sklídí, jako úplatu obdrží polovinu z výtěžku celé úrody, tedy obdrží úplatu za svoji práci.

Jestliže žal. úřad tento poměr neuznal za pracovní — služební proto, poněvadž práce oněch tabáčníků za jistých okolností mohly skončiti i nezdarem, tedy proto, že nesli risiko své práce, nevykládal si správně pojem poměru pracovního — služebního a je tedy nař. rozhodnutí po té stránce nezákonným. Jest tudíž nař. rozhodnutí založeno jednak na nedostatečném skutkovém podkladě, jednak na mylném právním názoru, a bylo je proto zrušiti dle § 7 zák. o ss.

Vzhledem k tomu, že žal. úřad vůbec neuznal pojistnou povinnost tabáčníků a v důsledku toho potvrdil zrušení platebního výměru stěžující si pokladny, nelze v posledním odstavci odůvodnění nař. rozhodnutí, v němž se uvádí, že práce tabáčníků netrvaly po celou roční dobu, spatřovati samostatný důvod, pročez odpadá příčina zabývati se vývody stížnosti tohoto bodu se týkajícími.

Č. 11.605.

Domovské právo: * Domobranecké třídění, provedené dle zák. č. 90/1886 ř. z., není odvodem, který má na mysli § 29 čís. 1 domovského zákona č. 105/1863 ř. z.

(Nález ze dne 18. prosince 1934 č. 23.778.)

V ě c: Obec J. proti ministerstvu vnitra o domovskou příslušnost.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Býv. zsp na Moravě výměrem z 11. června 1926 přikázala Karla R. podle § 19 bod 2 zák. ze dne 3. prosince 1863 č. 105 ř. z. do města Brna, poněvadž tam více než ½ roku bydlil před tím, než se počalo jednati o jeho domovskou příslušnost. K odvolání města Brna zrušil žal. úřad toto rozhodnutí a přikázal shora jmenovaného podle § 19 č. 1 zák. č. 105/1863 do obce J. a to z těchto důvodů: »Karel R. byl dne 11. října 1914 tříděn jako osoba mající bydliště v J. č. 32 a při třídění uznán způsobilým k domobranecké službě se zbraní. Dne 26. října 1914 byl presentován a přibrán ke skutečnému výkonu vojenské služby. Dlužno ho tudíž považovati za osobu, kterou jako bezdomovce jest přikázati do té obce, v níž se zdržovala v době, kdy byla odvedena k vojsku, kteroužto obcí, jak shora uvedeno, v tomto případě jest obec J. Podklad pro přikázání podle § 19 bod 1 domov. zák. č. 105/1863 jest v daném případě dán, třeba by se přibrání k vojsku na základě domobraneckého třídění lišilo od přibrání do vojska na základě odvodu. Že jmenovaný v době třídění měl bydliště v J. plyne nejen z té okolnosti, že domobranci ke třídění byli povoláváni podle místa pobytu a že jmenovaný také v domobranecké evidenci byl veden jako osoba příslušná a

bydlící v J., nýbrž také potvrzeno jest to výpovědí Václava R. z J. a shora jmenovaného samého, částečně také výpovědí Rudolfa P. a Václava B. Naproti tomu tuto domněnku nevyvracejí výpovědi Josefa Z., Tomáše Z., Františka Š., Josefa B. a Josefa M., kteří uvedli, že se nepamatují, že by jmenovaný bydlel v J. v době třídění. Ostatně obec J. sama v podání z 20. ledna 1922 připouští, že Karel R. po smrti matky bydlel v J. a že byl v obci v době třídění čili jak obec říká »odvodu«. Poněvadž příkázání bezdomovce podle odst. č. 2 § 19 domov. zák. může nastati teprve tehdy, není-li tu podmínek odstavce č. 1 uvedeného paragrafu, v nař. rozhodnutí však z mylného pojetí zákona ustanovení odstavce č. 1 nebylo použito, musilo býti rozhodnuto, jak uvedeno.«

O stížnosti do tohoto rozhodnutí uvážil nss toto:

Bezdomovci, t. j. ti, kdož na ten čas nemohou prokázati, že mají právo domovské, přikází se dle §§ 19 a násl. zákona č. 105 ř. z. z roku 1863 k některé obci, v níž se budou pokládati tak, jako by měli právo domovské potud, až se zjistí, kde mají domovské právo anebo až nabudou domovského práva někde jinde. Tak ustanoveno je v § 18 cit. zák. V jakém pořádku prikazování to se děje, stanoví § 19, který na prvním místě uvádí obec, ve které byl bezdomovec tehdy, když byl odveden na vojnu nebo když dobrovolně uvázal se ve službu vojenskou.

Stížnost namítá, že žal. úřad porušil zákon, když dle tohoto ustanovení bezdomovce Karla R. přikázal do stěžující si obce a to především proto, poněvadž předpokladem příkázání dle tohoto ustanovení je odvod na vojnu t. j. normální odvod za normálních poměrů. Nestačí však podle stížnosti pouhé třídění při domobranecké přehlídce, ježto zařazení do domobrany dle tohoto třídění nelze klásti na roveň odvedení na vojnu, jak o něm mluví cit. § 19 pod č. 1.

Nss dal za pravdu stížnosti, shledav, že zařazení do domobrany podle výsledku třídění domobraneckého pod pojem »odveden na vojnu«, jak mu je rozuměti v § 19 č. 1 zák. 105/1863 ř. z., zahrnouti nelze. Zákon č. 105 z r. 1863 toto domobranecké třídění jistě na myslí míti nemohl a neměl, ježto v době jeho vydání domobraneckého třídění a domobrany vůbec nebylo. V té době o doplňování vojska platil říšský zákon č. 167 z r. 1858, který domobrany neznal. Tato zavedena byla teprve branným zákonem č. 151/68 ř. z. Ovšem, kdyby na místě odvodu bylo nastoupilo domobranecké třídění nebo kdyby bylo možno dovoditi, že toto je s odvodem k vojsku stejné povahy, pak nedala by se nař. rozhodnutí právem vytýkati nezákonnost. Ale tomu tak není. Že domobranecké třídění nenastoupilo na místo odvodu, o němž jednal zák. č. 167 z r. 1858, je naprosto nepochybné. Tento zákon ustanovoval v § 1 pod c) a d), že se vojsko doplňuje mezi jiným odvodem podle pořadí tříd věku a losu a odvodem z moci úřední. I po zavedení všeobecné branné povinnosti zákonem z 5. prosince 1868 č. 151 ř. z. zůstal odvod a také branný zákon ze dne 5. července 1912 č. 128 ř. z. platný v roce 1914, kdy R. byl podle domobranecké přehlídky zařazen do vojska jako domobranec, ustanovuje v § 11, že společná branná moc se doplňuje a) odvodem, stejně jako zeměbrana [§ 12 lit. a)]. Z toho plyne ovšem, že odvod zmíněný v zákoně č. 167/58 ř. z. nebyl nahrazen domobraneckou přehlídkou, nýbrž že na jeho místo nastoupily odvody, o nichž

mluví novější branné zákony, zejména i branný zákon č. 128/1912 ř. z. v §§ 11 a 12. O takový odvod však u R. nesporně nešlo.

Že se příbrání ke službě v domobraně na základě domobraneckého třídění liší od příbrání k vojsku na základě odvodu, plyne ze srovnání norem upravujících brannou povinnost ve vojsku a zeměbraně, v daném případě zák. č. 128/12 ř. z. a norem upravujících povinnost domobraneckou, t. j. zák. z 6. června 1886 č. 90 ř. z. a nař. z 20. prosince 1889 č. 193 ř. z., upravujícího organizaci domobrany, kteréžto normy platily v době, kdy R. jako domobranec byl po přehlídce do domobrany zařazen. Ježto nař. rozhodnutí samo uznává, že příbrání k vojsku na základě odvodu se od příbrání k vojsku na základě domobranecké přehlídky lišilo, stačí poukázat na některé zásadní rozdíly. Kdežto věk odvodní povinnosti podléhající počínal 1. lednem roku, v němž povinník dokončil 21. rok a končil 31. prosincem roku, v němž dokončil 23. rok (§ 16 odst. 3 zák. 128/12 ř. z.), počínala domobranecká povinnost a tedy povinnost podrobiti se přehlídce dříve a končila později. Domobrana směla býti svolána jen v případě a na dobu válečného nebezpečí nebo vypuknutí války (§ 4 zák. 90/86 ř. z.) a přehlídky konaly se jen v případě svolání domobrany. Jinak tomu ovšem se řádnými odvody. Složení komisí bylo různé při řádném odvodu a přehlídce domobranecké (§ 17 zák. 128/12 a č. 178 nař. 193/89). Ten, kdo uznán byl způsobilým při odvodu, byl povinen pravidelnou služební povinností, jak byla vymezena v § 8 zák. 128/12 ř. z. Domobranecká služba toho, kdo byl při přehlídce uznán způsobilým, trvala po čas svolání domobrany. Negativní výsledek přehlídky domobranecké byl pro otázku domobranecké povinnosti tříděného vůbec bez účinku; jeho domobranecká povinnost tím nezanikla, nýbrž negativní tento výsledek měl jen za následek vyloučení z počtu těch, kteří byli určeni k určité službě, k níž tříděný nebyl uznán způsobilým (§ 36 cit. nař.). Jinak tomu bylo při řádném odvodu. Odvody do vojska a k zeměbraně dávaly se dle kontingentů předem určených (§ 13 zák. 128/12 ř. z.). Při přehlídkách domobraneckých o kontingentech není v příslušných normách zmínky.

Již z těchto příkladmo uvedených skutečností se podává, že přehlídka domobranecká není stejné povahy se řádným odvodem a že nutno dospěti k závěru, že zařazení do domobrany, provedené podle výsledku domobranecké přehlídky, nelze považovati za odvedení na vojnu, jak o něm mluví § 19 č. 1 domov. zák. č. 105/63 ř. z. Nař. rozhodnutí stojící na opačném stanovisku muselo tedy již proto býti zrušeno pro nezákonnost. Nebylo pak již potřeba zabývat se i další námitkou stížnosti, že žal. úřad dopustil se nezákonnosti i tím, když pouhý přechodný pobyt R. v J. v den domobraneckého jeho třídění považoval za dostatečný důvod pro postup podle § 19 č. 1 cit. domov. zákona, ač R. v obci té neměl své bydliště.

Č. 11.606.

Domovské právo (Slovensko): * Domovské příslušnosti v obci na Slovensku nenabývalo se pouhým splněním náležitostí, v § 6